

ZARZĄDZENIE Nr 2/2010

Burmistrza Toszka

z dnia 4 stycznia 2010r.

w sprawie: wprowadzenia procedury kontroli zarządczej funkcjonującej w Urzędzie Miejskim w Toszku

Na podstawie art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009r., Nr 157, poz. 1240)

zarządzam co następuje:

§ 1

Ustalam procedurę kontroli zarządczej funkcjonującej w Urzędzie Miejskim w Toszku stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Treść zarządzenia zostanie podana do wiadomości wszystkim pracownikom na stanowiskach kierowniczych oraz pracownikom na samodzielnych stanowiskach zatrudnionym w Urzędzie Miejskim w Toszku.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
Jacek Zarzycki

Załącznik do
Zarządzenia Nr 2/2010
Burmistrza Toszka
z dnia 4 stycznia 2010r.

**PROCEDURA KONTROLI
ZARZĄDCZEJ FUNKCJONUJĄCEJ
W URZĘDZIE MIEJSKIM
W TOSZKU**

Toszek, 2010 rok

DZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

1. Ustalenia niniejszej procedury dotyczą:

- 1) sposobu organizacji i zasad wykonywania kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Toszku,
- 2) ustalenia zasad koordynacji kontroli zarządczej.

2. Użyte w niniejszej procedurze pojęcia mają następujące znaczenie:

- 1) **kontrola** – jest to czynność polegająca na sprawdzeniu stanu faktycznego i porównaniu ze stanem wymaganym (wyznaczonym) w normach prawnych, technicznych, ekonomicznych, regulaminach i instrukcjach sposobu postępowania (procedurach), oraz sformułowaniu wniosków i zaleceń pokontrolnych mających na celu zlikwidowanie nieprawidłowości, a także usprawnienie prac kontrolowanej jednostki;
- 2) **kontrola zarządcza** – to system wyznaczania celów i zadań jednostki oraz ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji tych celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy;
- 3) **kontrola funkcjonalna** – wykonywana przez pracowników na stanowiskach kierowniczych oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach;
- 4) **kontrola finansowa** – element kontroli zarządczej dotyczący procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem;
- 5) **kontrola instytucjonalna** – sprawowana przez osobę zajmującą samodzielne stanowisko ds. kontroli;
- 6) **samokontrola** – bieżące kontrolowanie prawidłowości wykonywania własnej pracy z uwzględnieniem postanowień procedur stosowanych w jednostce oraz obowiązków wynikających z zakresu czynności – realizowana przez każdego pracownika bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy;
- 7) **ryzyko** – prawdopodobieństwo wystąpienia dowolnego zdarzenia, działania lub zaniechania, którego skutkiem może być szkoda w majątku lub wizerunku danej jednostki które może przeszkodzić w osiągnięciu wyznaczonych celów i zadań.

3. Kontrolę zarządczą sprawowaną przez Burmistrza Toszka na poziomie jednostki organizacyjnej gminy – Urząd Miejski, stanowią:
  - 1) kontrola funkcjonalna wykonywana przez pracowników na stanowiskach kierowniczych oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach,
  - 2) kontrola sprawowana przez skarbnika gminy;
  - 3) kontrola finansowa wykonywana w ramach kontroli instytucjonalnej przez osobę zajmującą samodzielne stanowisko ds. kontroli zatrudnionej przez Burmistrza na podstawie umowy cywilnoprawnej,
  - 4) samokontrola – sprawowana przez każdego pracownika bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy.
4. Koordynację kontroli zarządczej funkcjonującej w Urzędzie Miejskim w Toszku prowadzi Burmistrz Toszka i sprawuje bezpośredni nadzór nad stanem tej kontroli.

DZIAŁ II

CELE I PODSTAWOWE FUNKCJE KONTROLI ZARZĄDCZEJ

1. Za najistotniejszy element kontroli zarządczej należy uznać system wyznaczania celów i zadań oraz monitorowania stopnia ich realizacji.
2. Elementy systemu kontroli zarządczej to: środowisko wewnętrzne, cele i zarządzanie ryzykiem, mechanizmy kontroli, informacja i komunikacja oraz monitorowanie i ocena. Poniżej zobrazowano usytuowanie poszczególnych elementów w systemie kontroli zarządczej.

3. Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności:

- 1) zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi;
- 2) skuteczności i efektywności działania;
- 3) wiarygodności sprawozdań;
- 4) ochrony zasobów;
- 5) przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania;
- 6) efektywności i skuteczności przepływu informacji;
- 7) zarządzania ryzykiem.

4. Kontrola zarządcza powinna być:

- 1) adekwatna – to znaczy zgodna z zasadami określonymi w obowiązujących aktach prawnych oraz z niniejszą procedurą, dokładnie odpowiadająca założonym celom kontroli zarządczej,
- 2) skuteczna – to znaczy, że postępowanie kontrolne powinno się zakończyć wydaniem zaleceń bądź wniosków pokontrolnych,
- 3) efektywna – to znaczy, że kontrola ta powinna powodować osiągnięcie założonych celów.

5. Podstawowe funkcje kontroli zarządczej to:

- 1) sprawdzanie czy wydatki publiczne są dokonywane:
  - a) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
    - uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
    - optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
  - b) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań,
  - c) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań;
- 2) porównaniu stopnia realizacji podjętych zadań z przyjętymi założeniami,
- 3) ocenianie prawidłowości pracy,
- 4) wydawanie zaleceń i wniosków pokontrolnych.

6. Etapy postępowania kontrolnego, niezbędne do osiągnięcia zamierzonego celu, obejmują:

- 1) porównanie stanu faktycznego (efektu) z założeniami oraz ze stanem określonym w normach prawnych, technicznych, regulaminach i instrukcjach postępowania,
- 2) ustalenie nieprawidłowości,

- 3) ustalenie przyczyn nieprawidłowości (obiektywnych – niezależnych od działania jednostki kontrolowanej, subiektywnych – zależnych od jej działania),
- 4) sformułowanie wniosków i zaleceń pokontrolnych zmierzających do likwidacji nieprawidłowości, usprawnienia działalności, osiągnięcia lepszych efektów.

DZIAŁ III

SZCZEGÓŁOWE ZASADY KONTROLI FUNKCJONALNEJ

1. Kontrola funkcjonalna włączona jest w organizację całego urzędu poprzez ustalenie odpowiednich środków kontroli celem zapewnienia, że wszystkie dokonywane operacje związane z realizacją zadań/celów są ujmowane w ewidencji zgodnie ze stanem rzeczywistym i nie zawierają fałszywych informacji, dokonane zostały zgodnie z przyjętymi procedurami, są zgodne z prawem i zostały prawidłowo zaklasyfikowane.
2. Kontrola funkcjonalna dotyczy w szczególności kontroli wstępnej i bieżącej realizowanych zamierzeń oraz prowadzona jest przez pracowników na stanowiskach kierowniczych oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach odpowiedzialnych za realizację zadań/celów urzędu miejskiego.
3. Środki kontroli, o których mowa w pkt. 1 stosowane i wykorzystywane w Urzędzie Miejskim w Toszku określone są m.in. w:
  - a) regulaminie organizacyjnym,
  - b) zakresach czynności pracowników,
  - c) przepisach wewnętrznych obowiązujących w urzędzie,
  - d) upoważnieniach,
  - e) aktach prawnych.
4. Pracownicy odpowiedzialni za realizację zadań/celów urzędu miejskiego zobowiązani są:
  - a) znać zadania, zasady organizacji pracy, zakres kompetencji i powiązań swojego stanowiska pracy z innymi stanowiskami pracy urzędu,
  - b) znać podstawowe przepisy zewnętrzne i wewnętrzne regulujące zagadnienia wchodzące w zakres działania jego stanowiska pracy,

- c) wykonywać powierzone czynności i działania zgodnie z wymogami i poleceniami zwierzchnika, przy zapewnieniu samokontroli prawidłowości ich wykonywania,
- d) kontrolować prawidłowość wykonania czynności lub sporządzania dokumentów przez poprzedników w procesie załatwiania; w przypadku braku możliwości poprawy lub nasilenia się nieprawidłowości winien zgłaszać przełożonemu zauważone w tym zakresie fakty,
- e) udzielać pomocy innym pracownikom i udostępniać im informacje i materiały niezbędne do właściwego wykonywania zadań urzędu,
- f) współpracować z wykonującymi czynności kontrolne (kontrola finansowa, kontrola zewnętrzna).

DZIAŁ IV

ROLA I OBOWIĄZKI SKARBNIKA GMINY W KONTROLI ZARZĄDCZEJ

1. Do obowiązków Skarbnika Gminy należy:
  - 1) prowadzenie rachunkowości jednostki,
  - 2) wykonywaniu dyspozycji środkami pieniężnymi,
  - 3) dokonywanie wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym,
  - 4) dokonywanie wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

2. Dowodem dokonania przez Skarbnika Gminy wstępnej kontroli, o której mowa w pkt 1 ppkt 3 i 4, jest jego podpis złożony na dokumentach dotyczących danej operacji. Złożenie podpisu przez Skarbnika Gminy na dokumencie, obok podpisu pracownika właściwego rzeczowo, oznacza, że:
  - 1) nie zgłasza zastrzeżeń do przedstawionej przez właściwych rzeczowo pracowników oceny prawidłowości merytorycznej tej operacji i jej zgodności z prawem,
  - 2) nie zgłasza zastrzeżeń do kompletności oraz formalno-rachunkowej rzetelności i prawidłowości dokumentów, dotyczących tej operacji,

- 3) zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym oraz harmonogramie dochodów i wydatków, a jednostka posiada środki finansowe na ich pokrycie.
3. Skarbnik Gminy w razie ujawnienia nieprawidłowości w zakresie określonym w pkt 2, zwraca dokument właściwemu rzeczowo pracownikowi, a w razie nieusunięcia nieprawidłowości odmawia jego podpisania.
4. O odmowie podpisania dokumentu i jej przyczynach Skarbnik Gminy zawiadamia pisemnie Burmistrza. Burmistrz może wstrzymać realizację zakwestionowanej operacji albo wydać w formie pisemnej polecenie jej realizacji.

DZIAŁ V

KONTROLA FINANSOWA

1. Kontrola finansowa wykonywana jest przez pracownika ds. kontroli zatrudnionego przez Burmistrza na podstawie umowy cywilnoprawnej.
2. W urzędzie miejskim w Toszku w każdym roku budżetowym winna być przeprowadzona kontrola finansowa w wysokości co najmniej 2% wydatków urzędu.
3. Kontrola finansowa dotyczy procesów związanych z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem.
4. W ramach kontroli finansowej przeprowadzane są następujące czynności:
  - 1) ustalenie stanu faktycznego, tj. poszczególnych faz działania oraz jego wyników,
  - 2) porównanie stanu rzeczywistego z obowiązującymi w danym działaniu wzorcami, w celu wyjaśnienia mogących pojawić się niezgodności,
  - 3) wykrywanie przyczyn niezgodności zachodzących między rzeczywistym działaniem a wyznaczeniami.

5. W ramach kontroli finansowej pracownik ds. kontroli może przeprowadzić:
- 1) kontrolę problemową – polegającą na badaniu wybranego odcinka działalności i/lub wybranego zagadnienia,
  - 2) kontrolę doraźną – polegającą na badaniu związanych z bieżącą działalnością jednostki wybranych operacji, czynności jako efekt sygnału o nieprawidłowościach bądź w sytuacjach budzących wątpliwości,
  - 3) kontrolę sprawdzającą – polegającą na sprawdzeniu realizacji wystąpień pokontrolnych, wydanych w wyniku stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień podczas kontroli problemowych lub doraźnych.
6. W razie stwierdzenia w toku kontroli finansowej przeprowadzonej w urzędzie miejskim w Toszku istotnych nieprawidłowości i uchybień Burmistrz, w terminie do 14 dni od daty podpisania protokołu kontroli organizuje naradę pokontrolną w celu omówienia ustaleń kontroli i sformułowania wniosków dotyczących podjęcia czynności i środków zmierzających do usprawnienia kontrolowanej działalności. W naradzie pokontrolnej, przewodniczy Burmistrz oraz uczestniczą: inspektor ds. kontroli oraz wyznaczeni przez Burmistrza pracownicy – w szczególności pracownicy odpowiedzialni za kontrolowaną działalność.
7. Szczegółowe zasady przeprowadzania kontroli finansowej określone zostały w dziale IV Procedury kontroli zarządczej funkcjonującej we wszystkich jednostkach organizacyjnych Gminy Toszek.

DZIAŁ VI SAMOKONTROLA

1. Każdy pracownik bez względu na zajmowane stanowisko jest zobowiązany do rzetelnego wykonywania obowiązków służbowych określonych w zakresie czynności oraz wynikających z wewnętrznych uregulowań i stosownych aktów prawnych.
2. Wszyscy pracownicy, bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy zobowiązani są do samokontroli prawidłowości wykonywania własnej pracy zgodnie z zakresem czynności określającym obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność.

DZIAŁ VII
SZCZEGÓŁOWE ZASADY FUNKCJONOWANIA KONTROLI
ZARZĄDCZEJ W URZĘDZIE MIEJSKIM W TOSZKU

1. Po uchwaleniu budżetu gminy na dany rok budżetowy, Skarbnik Gminy w terminie do dnia 15 lutego sporządza wykaz zadań/celów przyjętych do realizacji w danym roku budżetowym, ze wskazaniem pracownika odpowiedzialnego za realizację danego zadania/celu.
2. Wykaz zadań/celów przyjętych do realizacji na dany rok budżetowy stanowi w systemie kontroli zarządczej sformułowanie celów i zadań urzędu miejskiego stanowiące punkt wyjścia do funkcjonowania tej kontroli w danym roku budżetowym
3. Skarbnik Gminy w terminie do dnia 20 lutego zobowiązany jest do przekazania w formie pisemnej poszczególnym pracownikom wykazu zadań za realizację których dany pracownik jest odpowiedzialny.
4. Sprawdzenie stanu realizacji celów/zadań zgodnie z założonymi kryteriami odbywa się na organizowanych przez Burmistrza spotkaniach z pracownikami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań/celów.
5. Burmistrz raz na kwartał, tj. w miesiącu zamykającym kwartał (marzec, czerwiec, wrzesień, grudzień) zwołuje spotkanie o którym mowa w pkt 4 celem omówienia stopnia zaawansowania realizacji zadania/celu oraz omówienia ewentualnego wystąpienia ryzyka w wykonaniu zadania/celu.
6. Z przeprowadzonego spotkania sporządzana jest w formie pisemnej notatka służbowa z zaznaczeniem stopnia zaawansowania realizacji zadania/celu oraz wskazaniem ewentualnego ryzyka mogącego wystąpić w trakcie wykonania zadania/celu.

DZIAŁ VIII

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

1. Celem polityki zarządzania ryzykiem jest identyfikacja obszarów ryzyka, oszacowanie ryzyka, a następnie eliminacja lub redukcja ryzyka do akceptowalnego poziomu przy ograniczeniu kosztów finansowych do niezbędnego minimum.
2. W przypadku, gdy w trakcie realizacji zadania/celu pojawia się ryzyko jego wykonania zgłoszone przez pracownika na spotkaniu, o którym mowa w dziale VII pkt 5 – pracownik odpowiedzialny za realizację zadania/celu zobowiązany jest do określenia czynnika ryzyka oraz wskazania możliwych skutków ryzyka .
3. Czynnikiem ryzyka jest zdarzenie, działanie, zaniechanie które może spowodować wystąpienie ryzyka.
4. Zadania i cele zagrożone ryzykiem poddane są szczególnej kontroli poprzez ciągłe monitorowanie ich realizacji. Monitorowanie odbywa się poprzez przekazywanie ważnych informacji przez pracownika odpowiedzialnego za wykonanie takiego celu/zadania Burmistrzowi na każdym etapie jego realizacji.
5. Schemat cyklu zarządzania ryzykiem przedstawiono poniżej:

